

สารนิพนธ์

เรื่อง การพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนาม

โดย

นางสาวลักขิกา ผิวงาม

รหัสนักศึกษา 05600775

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อสารนิพนธ์	การพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนาม
ผู้เขียน	นางสาวลักขิกา ผิวงาม
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสัน ศิริวงศ์วัฒนา
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของเวียดนามในอดีตและปัจจุบัน และเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบของอุตสาหกรรมในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของเวียดนาม โดยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกันมาเปรียบเทียบกัน

ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของเวียดนามได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากการออกนโยบายและปรับเปลี่ยนกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้เอื้อต่อการลงทุนสำหรับทุกภาคส่วนอยู่เสมอ แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและความพร้อมของแรงงานในบางพื้นที่ และในปัจจุบันการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้กับภาคอุตสาหกรรมของเวียดนาม โดยรูปแบบของอุตสาหกรรมในภาคเหนือและภาคใต้จะเน้นอุตสาหกรรมหนัก ส่วนภาคกลางจะเน้นอุตสาหกรรมเบา

คำสำคัญ : การพัฒนาอุตสาหกรรม, เวียดนาม

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “ การพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนาม ” ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450112 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY) งานวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี จากความช่วยเหลือและคำแนะนำอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสัน ศิริวงศ์วัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย ที่ได้ให้คำปรึกษา คอยแนะนำ ช่วยเหลือและชี้แนวทางการแก้ไข จนให้วิจัยนี้ออกมาได้สมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความรู้ทางเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ช่วยแปลเอกสารภาษาอังกฤษ และคอยเป็นกำลังใจให้อยู่เสมอจนทำให้งานออกมาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่าวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้

ลักษิกา ผิวงาม

หลังจากการผ่านสงครามที่ยาวนานทำให้เวียดนามกลายเป็นหนึ่งในประเทศที่ยากจนที่สุดในโลก [1] แต่หลังจากการปฏิรูป Doi Moi ในปี ค.ศ.1986 ที่เน้นการเปิดประเทศมากขึ้น ให้สิทธิครอบครองที่ดินทำการเกษตร เพิ่มบทบาทเอกชนกระจายอำนาจแก่ภาคธุรกิจและท้องถิ่น ทำให้เศรษฐกิจเวียดนามมีการเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง [2] และได้พลิกฐานะจากประเทศที่ยากจนที่สุดในโลกมาเป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจ [3] อีกทั้งนโยบาย Doi Moi ได้เปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจเวียดนามจากประเทศเกษตรกรรมมาสู่อุตสาหกรรม โดยสินค้าส่งออกอันดับต้นๆ ของเวียดนามไม่ใช่สินค้าเกษตร แต่เป็นเครื่องจักรไฟฟ้า โทรศัพท์มือถือ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า [4] ภาคอุตสาหกรรมจึงเป็นส่วนสำคัญของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนาม รัฐบาลเวียดนามเองก็ได้พัฒนานโยบายการปฏิรูปอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการเข้ามาของต่างชาติมาโดยตลอด และได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมในปี ค.ศ.2020 [2]

การปฏิรูปดังกล่าวส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวและพัฒนาเป็นอย่างมาก และการผลิตภาคอุตสาหกรรมของเวียดนามส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในเขตทางตะวันออกเฉียงใต้รอบๆ นครโฮจิมินห์ พื้นที่รอบ Red River Delta ทางตอนเหนือซึ่งไม่ไกลจากกรุงฮานอย และบางส่วนของตอนกลางของประเทศในเมืองดานัง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมากกว่าส่วนอื่นๆ ของประเทศ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่ดึงดูดการลงทุนจากชาวต่างชาติ บริษัทเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ยุโรป และอเมริกา ล้วนมีโรงงานในเวียดนาม [2] ซึ่งดูเหมือนว่าภาคอุตสาหกรรมของเวียดนามกำลังพัฒนาไปได้ดี แต่จากงานวิจัยนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศเวียดนามของ ชญานี ชวะโนทย์ (2561) พบว่า การปฏิรูปอุตสาหกรรมทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในหลายๆ ด้าน แต่ก็ยังมีปัญหาในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย [5] ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา “ การพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนาม ” เพื่อให้ทราบถึงนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมไปถึงการคาดการณ์ความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนาม อีกทั้งยังเพื่อให้ทราบถึงรูปแบบของอุตสาหกรรมต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคของเวียดนาม ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในประเทศที่กำลังพัฒนา

ผู้วิจัยได้ศึกษานโยบายอุตสาหกรรมของเวียดนาม โครงสร้างของภาคอุตสาหกรรมเวียดนามและการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมา เขตเศรษฐกิจในเวียดนาม และรูปแบบอุตสาหกรรมในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของเวียดนาม ดังต่อไปนี้

1. นโยบายอุตสาหกรรมของเวียดนาม

1.1 นโยบายอุตสาหกรรมของเวียดนาม

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนามหลังจากการปฏิรูป Doi Moi แบ่งได้เป็น 2 ช่วงหลัก ได้แก่ ช่วงแรก ค.ศ.1986-2006 และช่วงหลัง ค.ศ.2007-ปัจจุบัน [5] โดยนโยบายการปฏิรูป Doi Moi เริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ.1986 ในช่วงแรกของการพัฒนาอุตสาหกรรมจำเป็นต้องพึ่งเงินลงทุนจากต่างชาติ รัฐบาลเวียดนามจึงมีนโยบายการสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ ได้แก่ การให้สิทธิพิเศษต่างๆ และการลดหย่อนภาษีในเขตเศรษฐกิจพิเศษ [6] ในขณะเดียวกัน การลงทุนจากต่างชาติยังคงมีปัญหาหลายอย่าง เนื่องจากการจัดการของรัฐบาลท้องถิ่นที่ล่าช้า และปัญหาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ เช่น เรื่องไฟฟ้า ดังนั้นการเข้ามาของต่างชาติจึงเริ่มจริงจังหลังปี ค.ศ.2000 ที่โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพมีความพร้อมมากขึ้น [5] ในช่วง ค.ศ.1991-1995 ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมหนัก โดยเน้นไปที่อุตสาหกรรมซีเมนต์ และเหล็ก และอุตสาหกรรมที่มีฐานทรัพยากร (น้ำมันและเหมืองแร่) รวมไปถึงอุตสาหกรรมผลิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในประเทศ (เช่น อาหาร) และส่งออกสินค้าที่เน้นแรงงานในการผลิต ต่อมาเริ่มใช้แนวคิด “ One door policy ” ในปี ค.ศ.1996 โดยให้มีตัวแทนหน่วยงานจัดการเอกสารทุกอย่างในที่เดียวเพื่อความสะดวกรวดเร็ว และในปีเดียวกันนั้นก็ได้ตั้งเป้าหมายการเป็นประเทศอุตสาหกรรมภายในปี ค.ศ.2020 และใช้แผนพัฒนา 5 ปี ค.ศ.1996-2000 โดยรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์ ตั้งเป้าพัฒนาอุตสาหกรรม พลังงาน เครื่องจักร โลหะและเคมีภัณฑ์ที่มีรัฐวิสาหกิจเป็นผู้นำ จัดตั้งเป็น General Corporations (GCs) ในเวียดนาม ซึ่งการเป็นรัฐวิสาหกิจจะได้รับการสนับสนุนเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สิทธิในที่ดิน ใบอนุญาตและสัญญาต่างๆ มากกว่าการเป็นบริษัทเอกชน แผนพัฒนาในช่วงนี้สนับสนุนต่อจากแผนช่วงแรกแต่มีการเปลี่ยนแปลงแนวทางบางส่วนโดยเกิดการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม

และภาคส่วนที่สามารถสร้างงานได้มากขึ้นได้รับการสนับสนุน [7] และเริ่มเน้นส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม สิ่งทอและเสื้อผ้า รองเท้า และกระดาษ [2]

จุดเปลี่ยนที่สำคัญของนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนามเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.2000 ซึ่งปรับกลยุทธ์ 2 อย่าง ได้แก่ 1) การปรับกลยุทธ์ให้เน้นระบบตลาดและเปิดประเทศมากขึ้น โดยเริ่มจากกฎหมายผู้ประกอบการปี ค.ศ.2000 ที่ทำให้การเริ่มต้นบริษัทมีความง่ายขึ้น ตามมาด้วยกฎหมายผู้ประกอบการปี ค.ศ.2005 ที่ทำให้รัฐวิสาหกิจมีความเท่าเทียมกับบริษัทเอกชนมากขึ้น [2] ซึ่งแผนปี ค.ศ.2001-2005 ยังคงดำเนินนโยบายก่อนหน้าและเริ่มหันมาเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง [7] และ 2) แนวคิดที่จะทำให้รัฐวิสาหกิจหลักสามารถสร้างแบรนด์ระดับนานาชาติได้ โดยยึดโมเดลของเกาหลีที่มีซัมซุงหรือแอลจี แต่กรณีเกาหลีบริษัทยักษ์ใหญ่ดำเนินการโดยเอกชน ส่วนเวียดนามจัดตั้งเป็น State Economic Groups (SEGs) โดยครอบคลุมอุตสาหกรรมพลังงาน เหมืองแร่ อุตสาหกรรมต่อเรือ เคมีภัณฑ์ สิ่งทอและเสื้อผ้า ธุรกิจ โทรคมนาคมและการสื่อสาร การเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ในปี ค.ศ.2006 ทำให้เวียดนามต้องปรับเปลี่ยนนโยบายและกฎระเบียบในหลายๆ ส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงการเป็นสมาชิก WTO ที่เน้นการค้าเสรีเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ซึ่งแผนปี ค.ศ.2006-2010 เน้นนโยบายที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจมาเป็นอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจยุคใหม่ [2] และแผนอุตสาหกรรมได้รับการแก้ไขเพื่อยกระดับและปรับปรุงเขตเศรษฐกิจที่เน้นอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก (EPZ) และเขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่เน้นผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในประเทศ (IZ) ที่มีอยู่ให้มีส่วนร่วมมากขึ้นของทั้งผู้มีบทบาททางเศรษฐกิจในประเทศและนักลงทุนต่างชาติ [7] สำหรับแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่กล่าวมาข้างต้นยังไม่บรรลุเป้าหมายของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจที่คาดไว้ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายอุตสาหกรรมในช่วงปี ค.ศ.2011-2020 ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมส่งออก เร่งการพัฒนาให้ทันสมัย สร้างเทคโนโลยีใหม่ๆ ส่งเสริมการทำอุตสาหกรรมในชนบทและทำให้การเกษตรมีความทันสมัย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดเล็ก และขนาดกลาง ภายในปี ค.ศ.2020 เวียดนามจะพยายามให้เกิดการยอมรับว่าเป็นประเทศอุตสาหกรรมเกิดใหม่ที่มีอุตสาหกรรมการผลิตที่แข็งแกร่ง และมีส่วนแบ่งตลาดขนาดใหญ่สำหรับการส่งออก (สิ่งทอ

และเสื้อผ้า, รองเท้า, กระบวนการแปรรูปอาหาร, เครื่องใช้ในครัวเรือน, อิเล็กทรอนิกส์, ซอฟต์แวร์ และอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่มีความได้เปรียบในการแข่งขัน [8]

1.2 โครงสร้างของภาคอุตสาหกรรมเวียดนามและการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมา

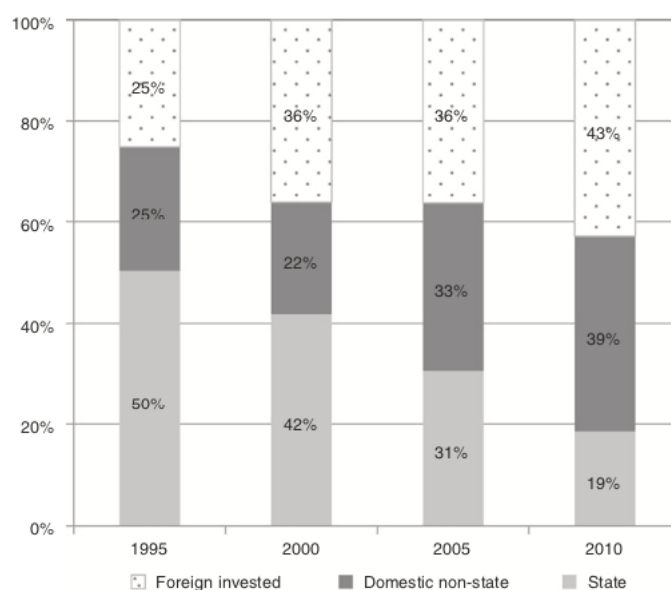
(Tiếp biểu) **Cơ cấu giá trị sản xuất công nghiệp...**
(Cont.) *Structure of Industrial output by type ownership...*

Đơn vị tính - Unit: %

	Tổng số <i>Total</i>	Phân theo hình thức sở hữu <i>By type of ownership</i>			Phân theo khu vực kinh tế <i>By economic sector</i>		
		Nhà nước <i>State</i>	Ngoài quốc doanh <i>Non-state</i>	Đầu tư nước ngoài <i>Foreign invested sector</i>	Khu vực trong nước <i>Domestic sector</i>		Đầu tư nước ngoài <i>Foreign invested sector</i>
					Trung ương <i>Central</i>	Địa phương <i>Local</i>	
1990 (Giá - price 82)	100,0	57,0	43,0	0,0	35,3	64,7	0,0
1990 (Giá - price 89)	100,0	58,6	41,4	0,0	39,4	60,6	0,0
1991	100,0	58,0	32,4	9,6	36,3	54,1	9,6
1992	100,0	55,8	31,5	12,7	35,3	51,9	12,7
1993	100,0	55,3	29,4	15,2	35,3	49,5	15,2
1994	100,0	56,4	28,2	15,4	36,6	48,1	15,4
1995 (Giá - price 89)	100,0	57,1	27,6	15,2	37,0	47,8	15,2
1995 (Giá - price 94)	100,0	57,3	28,2	14,5	37,5	48,0	14,5
1996	100,0	50,3	24,6	25,1	32,7	42,2	25,1
1997	100,0	49,3	24,0	26,7	32,5	40,7	26,7
1998	100,0	48,0	23,1	28,9	31,4	39,7	28,9
1999	100,0	45,9	22,1	32,0	30,2	37,8	32,0
2000	100,0	43,4	21,9	34,7	28,7	36,6	34,7
2001	100,0	41,8	22,3	35,9	27,7	36,3	35,9
2002	100,0	41,1	23,6	35,3	27,3	37,4	35,3
2003	100,0	40,3	24,3	35,4	26,7	37,9	35,4
2004	100,0	37,1	26,9	36,0	26,1	37,9	36,0
2005	100,0	34,3	28,5	37,2	25,2	37,6	37,2

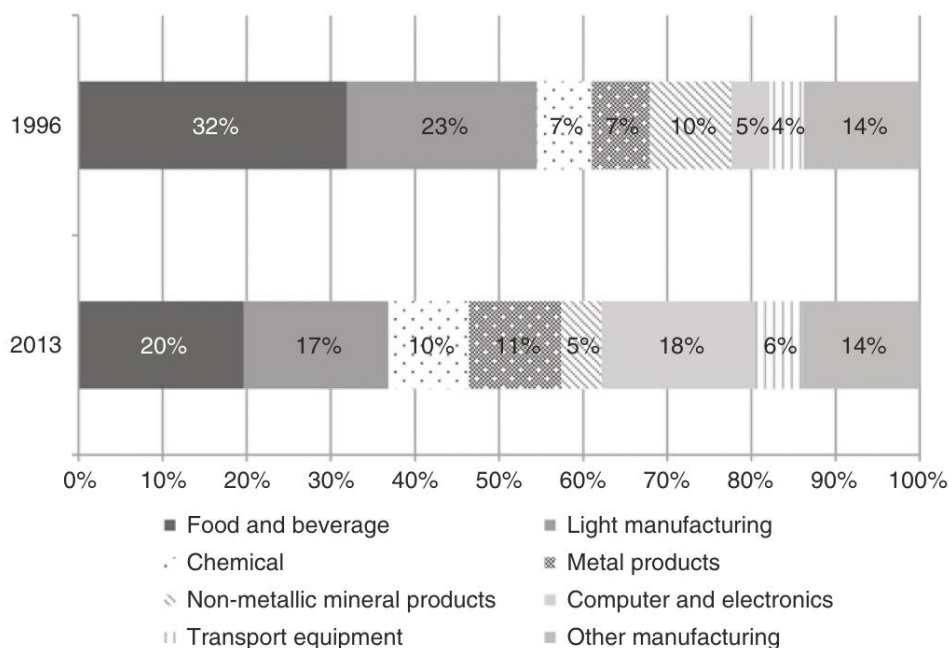
ภาพที่ 1 : ตารางแสดงโครงสร้างผลผลิตทางอุตสาหกรรมแบ่งตามประเภทเจ้าของกิจการ

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าภาคอุตสาหกรรมของเวียดนามแบ่งตามสถานะการเป็นเจ้าของกิจการได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) รัฐวิสาหกิจ 2) ภาคเอกชนในประเทศ และ 3) บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในเวียดนาม ในช่วงแรกของการปฏิรูป Doi Moi รัฐวิสาหกิจเป็นส่วนหลักในการผลิตภาคอุตสาหกรรม รองลงมาคือภาคเอกชนในประเทศ บริษัทต่างชาติเริ่มเข้ามาลงทุนในปี ค.ศ.1991 [9]

ภาพที่ 2 : กราฟแสดงผลผลิตทางอุตสาหกรรมแบ่งตามเจ้าของประเภทกิจการ

นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1995 รัฐวิสาหกิจ (State) มีสัดส่วนในการผลิตภาคอุตสาหกรรมลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี ค.ศ.1995 ที่ร้อยละ 50 มาเป็นร้อยละ 19 ในปี ค.ศ.2010 ในขณะที่ภาคเอกชน (Domestic non-state) มีสัดส่วนในการผลิตภาคอุตสาหกรรมมากขึ้นจากปี ค.ศ.1995 ที่ร้อยละ 25 มาเป็นร้อยละ 39 ในปี ค.ศ.2010 แต่ผู้ที่มีบทบาทในภาคอุตสาหกรรมของเวียดนามมากที่สุดคือบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุน (Foreign Invested) โดยมีสัดส่วนในการผลิตภาคอุตสาหกรรมมากขึ้นเกือบสองเท่าจากปี ค.ศ.1995 ที่ร้อยละ 25 มาเป็นร้อยละ 43 ในปี ค.ศ.2010 และบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในเวียดนามมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากความร่วมมือในการรองรับการลงทุนจากต่างชาติที่มากขึ้น [10]

ภาพที่ 3 : โครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตของเวียดนาม

โครงสร้างอุตสาหกรรมมีการเปลี่ยนแปลงชัดเจนระหว่างปี ค.ศ.1996 และ ปี ค.ศ.2013 โดยอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม รวมไปถึงอุตสาหกรรมสิ่งทอ รองเท้า เครื่องหนัง และเฟอร์นิเจอร์ลดลงจากปี ค.ศ.1996 ที่ร้อยละ 55 มาเป็นร้อยละ 37 ในปี ค.ศ.2013 ในขณะที่การผลิตคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ.1996 ที่ร้อยละ 5 มาเป็นร้อยละ 18 ในปี ค.ศ. 2013 ซึ่งเห็นได้ว่าการผลิตอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาสัดส่วนการส่งออกตามสถานการณ์เป็นเจ้าของกิจการ จะพบว่าบริษัทต่างชาติมีส่วนในการส่งออกถึงร้อยละ 70.5 ในปี ค.ศ. 2015 ขณะที่บริษัทในประเทศมีส่วนการส่งออกเพียงร้อยละ 29.5 ที่เห็นได้ชัดคือการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้นหลังปี ค.ศ.2010 เป็นผลมาจากการเข้ามาลงทุนของซัมซุงในเวียดนาม [10]

1.3 เขตเศรษฐกิจในเวียดนาม

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจในเวียดนามมีขึ้นเพื่อดึงดูดนักลงทุนชาวต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในประเทศ แบ่งเขตเศรษฐกิจของเวียดนามได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1) Export Processing Zone (EPZ) เป็นเขตเศรษฐกิจที่เน้นอุตสาหกรรมผลิตสินค้าเพื่อส่งออก มีการจัดระบบสาธารณูปโภค เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกในการผลิตให้กับนักลงทุนที่เข้ามาลงทุนใน EPZ สามารถทำการผลิตรับช่วงต่อ (Sub-contract) และประกอบชิ้นส่วนสินค้าเพื่อการส่งออก มีจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ Tan Thuan EPZ, Linh Trung EPZ I, Ling Trung EPZ & IP II และ Ling Trung EPZ & IP III 2) Industrial Zone (IZ) หรือ Industrial Park (IP) เป็นเขตเศรษฐกิจที่เน้นอุตสาหกรรมเพื่อจำหน่ายในประเทศ มีจำนวน 325 แห่ง (ณ สิ้นปี 2016) และเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีจำนวนมากที่สุด 3) High-Tech Zone (HTZ) เป็นเขตเศรษฐกิจที่เน้นส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนา รวมทั้งผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ Hoa Lac HTZ, Da Nang HTZ และ Saigon HTZ และ 4) Special Economic Zone (SEZ) เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยรัฐสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน ให้สิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนภาษี และการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แก่ นิคมอุตสาหกรรมและบริษัทเอกชน มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ Van Don SEZ, Van Phong SEZ และ Phu Quoc SEZ [11]

1.4 บทบาทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเวียดนาม

ก่อนการปฏิรูป Doi Moi อุตสาหกรรมของของเวียดนามถูกควบคุมโดยรัฐวิสาหกิจ แต่ในปัจจุบัน การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและภาคเอกชนเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในภาคอุตสาหกรรมของเวียดนาม [7] ท่าเลที่ตั้ง ความมั่นคงทางการเมือง การเปิดเสรีทางการค้า การปรับปรุงกฎหมายอย่างต่อเนื่อง และแรงงานที่มีราคาถูกประกอบกับมีคุณภาพล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ [12] ส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี ค.ศ.2012 ที่มูลค่าประมาณ 10 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีมูลค่าสูงสุดถึง 20 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ.2020 [13] ซึ่งแสดงถึงบทบาทที่สำคัญของของต่างประเทศต่ออุตสาหกรรมเวียดนาม โดยประเทศที่มีการลงทุนในเวียดนามสูงสุด ได้แก่ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น จีน ไต้หวัน สิงคโปร์ และฮ่องกง [9] อุตสาหกรรมที่ลงทุนเน้นไป

ที่กระบวนการแปรรูป (เครื่องนึ่งห่ม, เครื่องหั่น, อาหารและเครื่องดื่ม, ไม้ และกระดาษ) เคมีและการผลิตชิ้นส่วนโลหะ (ยางไม้, การกลั่นน้ำมัน และการทำเหล็กกล้า) ด้านวิศวกรรมและสินค้าอุปโภค/บริโภค (สินค้าอิเล็กทรอนิกส์, คอมพิวเตอร์, รถยนต์, เฟอร์นิเจอร์ และการรีไซเคิล) [14] แม้ดูเหมือนว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีแนวโน้มไปแนวทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ปัญหาของระบบราชการและโครงสร้างพื้นฐานยังคงเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องแก้ไขและพัฒนาต่อไป มิเช่นนั้นการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมในเวียดนามอาจหยุดชะงักและเกิดความเสียหายต่อการลงทุนได้ [15]

2. รูปแบบอุตสาหกรรมในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของเวียดนาม

ประเทศเวียดนามแบ่งเป็น 3 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ พื้นที่เขตอุตสาหกรรมกระจายตัวอยู่ในทุกภาคของเวียดนาม ในภาคเหนือมีเขตเศรษฐกิจสำคัญ 7 เมือง ได้แก่ Hanoi, Hai Phong, Bac Ninh, Hai Duong, Hung Yen, Vinh Phuc และ Quang Ninh โดยรูปแบบของอุตสาหกรรมการผลิตในภาคเหนือเน้นไปที่อุตสาหกรรมหนัก ประกอบด้วยการผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายตา 25% เครื่องจักรและอุปกรณ์ 15% ผลิตภัณฑ์แปรรูปโลหะ 12% ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก 7% สารเคมีและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเคมี 6% และอื่นๆ 35% [16]

สำหรับการลงทุนในเขตเศรษฐกิจทางภาคเหนือซึ่งที่ตั้งอยู่ใกล้จีนจะมีข้อได้เปรียบที่สำคัญคือเป็นศูนย์กลางสำหรับนโยบาย China plus one ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตที่มีอยู่ในจีนได้รับการส่งเสริมด้วยอำนาจทางกฎหมายในต้นทุนต่ำอย่างน้อยหนึ่งแห่งหรือมากกว่า เช่น เวียดนาม ส่งผลให้หลายบริษัทเลือกที่จะลงทุนในภาคเหนือของเวียดนามเพื่อใช้ประโยชน์จากต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับจีน อีกทั้งมีแรงงานหนุ่มสาวในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงและมีสถาบันการศึกษาระดับชาติในฮานอยที่ช่วยดึงดูดแรงงานฝีมือสู่ภาคเหนือ และผลโดยตรงจากการที่อยู่ใกล้จีน และ Hai Phong เป็นศูนย์กลางการคมนาคมของชายฝั่งทางตอนเหนือ ซึ่งได้เปรียบในเรื่องการขนส่งทางทะเล ทำให้ Ha Noi และ Hai Phong ดึงดูดการลงทุนจำนวนมากจากบริษัท Chevron และ Bridgestone ของประเทศจีน และการเข้ามาของการลงทุนในอุตสาหกรรมหนักและปิโตรเคมี มีผลในการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรม

หนักในภาคเหนือของเวียดนาม [17] แต่ด้วยพื้นที่มีน้อยกว่าภาคอื่นและจำนวนการลงทุนที่เพิ่มขึ้น การจัดหาที่ดินและราคาเช่าที่พุ่งสูงขึ้นจึงเป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นๆ ในประเทศ [18]

ต่อมาในภาคกลางประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ Thua Thien Hue, Da Nang, Quang Nam, Quang Ngai และ Binh Dinh เขตเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคกลางส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ที่ Da Nang และ Quanh Nam ซึ่งเขตอุตสาหกรรมยังไม่โตมากนักในพื้นที่นี้ โดยรูปแบบของอุตสาหกรรมการผลิตในภาคกลางเน้นไปที่อุตสาหกรรมเบา ประกอบด้วยการแปรรูปอาหาร 16% ผลิตภัณฑ์แปรรูปโลหะ 13% อื่นๆ ที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์แร่โลหะ 11% กระดาษและผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ 10% ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก 7% และอื่นๆ 43% อุตสาหกรรมในภาคกลางของเวียดนามยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาเมื่อเปรียบเทียบกับภาคเหนือและภาคใต้ ซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาอีกหลายปีเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมให้ทัดเทียมกับภาคเหนือและภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

สำหรับการลงทุนในเขตเศรษฐกิจทางภาคกลางมีข้อดีคือ ภาคกลางโดดเด่นด้วยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การลงทุน โดยมีการแข่งขันน้อยกว่าเมื่อเทียบกับภาคเหนือและภาคใต้ของประเทศเวียดนาม ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา Da Nang ซึ่งเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคได้กลายเป็นศูนย์กลางอาหารทะเล การแปรรูป และผลิตอาหาร นอกเหนือจากการผลิตแล้ว Da Nang มีการวางผังและการพัฒนาเมืองมากกว่าหลายๆ เมืองในเวียดนาม [17] แต่ด้วยข้อจำกัดของจำนวนประชากรและแรงงานฝีมือที่มีจำนวนน้อยกว่าในภาคเหนือและภาคใต้ ความสามารถในการปรับขนาดการค้าปลีกยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ รวมไปถึงเขตเศรษฐกิจหลักในภาคกลางมีโอกาสในการสร้างแบรนด์ที่ยั่งยืนต่ำ และการลงทุนส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมดังกล่าวอยู่นอกเหนือการสนับสนุนซึ่งตรงข้ามกับภาคเหนือที่ดึงดูดการลงทุนใหม่จากต่างประเทศ [18]

ในภาคใต้ของเวียดนามประกอบด้วย 17 จังหวัด เขตเศรษฐกิจสำคัญในภาคใต้ประกอบด้วย 8 เมือง ได้แก่ Ho Chi Minh, Binh Duong, Dong Nai, Long An, Ba Ria-Vung Tau, Binh Phuoc, Tay Ninh และ Tien Giang มีศูนย์กลางที่ Ho Chi Minh และ Dong Nai ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีการเคลื่อนไหวมากที่สุดในประเทศเนื่องจากเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งแรก ด้วยภาคใต้เป็นผู้เริ่มต้นการพัฒนาอุตสาหกรรม จึงเป็นภูมิภาคที่มีความก้าวหน้าทางการพัฒนาอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยเป็นผู้นำการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ และเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมดั้งเดิม เช่น ยางและพลาสติก หรือสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงพื้นเพของตลาด

อุตสาหกรรมหลักในเวียดนาม ในขณะที่นโยบายของรัฐบาลมีเพื่ออุปถัมภ์และผลักดันอุตสาหกรรมหลัก ประกอบกับเศรษฐกิจของภาคใต้มีความหลากหลายมากขึ้น บริษัทต่างๆ จึงเห็นว่าภูมิภาคนี้ มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการลงทุน [16] โดยรูปแบบของอุตสาหกรรมการผลิตในภาคใต้เน้นไปที่ อุตสาหกรรมหนัก ประกอบด้วยการผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ 15% สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม 11% ผลิตภัณฑ์แปรรูปโลหะ 9% ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก 9% สารเคมีและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเคมี 8% การแปรรูปอาหาร 7% และอื่นๆ 41% [18]

สำหรับการลงทุนในเขตเศรษฐกิจทางภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ธุรกิจจากหลายภาคส่วนเห็นว่าภาคใต้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ด้วยเหตุนี้ Ho Chi Minh จึงกลายเป็นฮับสตาร์ทอัพที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยพื้นที่ที่ใหญ่ที่สุดและประชากรในเมืองจำนวนมากเมื่อเทียบกับเขตเศรษฐกิจอื่นๆ ตลาดผู้บริโภคในภาคใต้ก็เป็นข้อได้เปรียบที่สำคัญเช่นกัน [17] นอกจากนี้เขตเศรษฐกิจภาคใต้ยังมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ Binh Duong มีความโดดเด่นในบรรดาจังหวัดต่างๆ ในเวียดนามด้านโครงสร้างพื้นฐาน Dong Nai, Binh Duong และ Long An เป็นเขตอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในเวียดนาม ทำให้ภาคใต้เป็นศูนย์กลางการลงทุนที่ใหญ่ที่สุด [16] ถึงแม้จะให้การสนับสนุนทางธุรกิจที่ดีสำหรับหลากหลายภาคส่วน รวมไปถึงโครงสร้างพื้นฐานที่ยอดเยี่ยมสำหรับบริษัทผู้ผลิตหลายแห่ง แต่ที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจภาคใต้นั้นใช้เวลาและต้นทุนที่สูงกว่าสำหรับนักลงทุนที่ต้องการดำเนินธุรกิจตามกลยุทธ์ “จีนบวกหนึ่ง” ในการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักลงทุนที่เวลามีผลกระทบต่อสายการผลิตควรที่จะเลือกพิจารณาลงทุนในภาคเหนือ และเนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีโครงการลงทุนจากต่างประเทศมากที่สุด การเข้าถึงที่ดินในเขตเศรษฐกิจตอนใต้จึงมีการแข่งขันสูงและมีราคาแพงกว่าพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำกลางและแม่น้ำโขง อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับภาคเหนือ ภาคใต้มีพื้นที่ดินกว้างขวางกว่ามากทำให้ค่าเช่าเฉลี่ยของบริษัทในเขตเศรษฐกิจตอนใต้มีราคาที่ต่ำกว่าบริษัทในภาคเหนือ [18]

วิธีดำเนินการวิจัย

1.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนาม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลของนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนามในอดีตและปัจจุบัน รวมไปถึงรูปแบบของอุตสาหกรรมในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของเวียดนาม จากวารสารไทยทั้งหมด 1 เล่ม หนังสือภาษาไทยทั้งหมด 2 เล่ม เว็บไซต์ภาษาไทยทั้งหมด 5 เว็บไซต์ และเว็บไซต์ภาษาต่างประเทศทั้งหมด 11 เว็บไซต์

2.วิธีการศึกษา

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บรวบรวมจากวารสาร หนังสือและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ต่างกันมาเปรียบเทียบกัน

2.2 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากหนังสือและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนามมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความสำเร็จและปัญหาของการพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนาม อีกทั้งเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบอุตสาหกรรมในแต่ละภาคของเวียดนาม ซึ่งจะทำให้ทราบถึงข้อดีและข้อด้อยของการลงทุนอุตสาหกรรมในแต่ละภูมิภาค

ผลการศึกษา

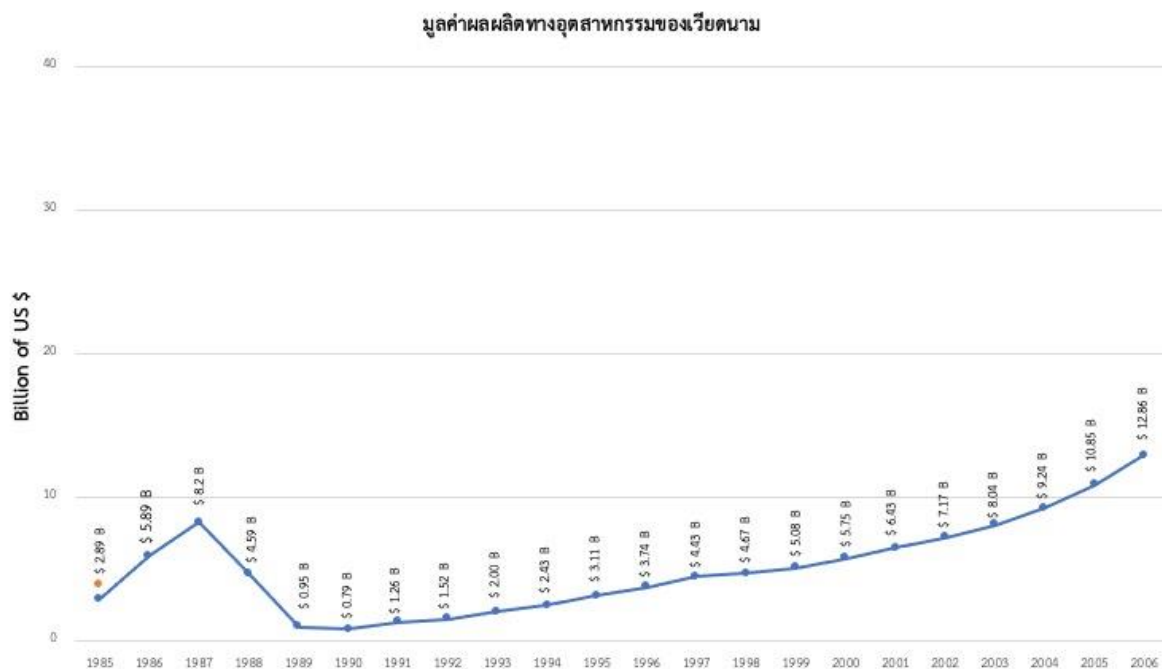
จากการศึกษาเรื่อง “ การพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนาม ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมเวียดนามในอดีตและปัจจุบัน และเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบอุตสาหกรรมในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของเวียดนาม โดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลแต่ละแหล่งมาวิเคราะห์

1.การวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของเวียดนามในอดีตและปัจจุบัน

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมในอดีต (ค.ศ.1986-2006) เป็นช่วงเริ่มต้นของนโยบายทางอุตสาหกรรมอย่างจริงจังหลังการปฏิรูป Doi Moi โดยช่วงนี้เวียดนามเองยังไม่มีความพร้อมในการพัฒนาอุตสาหกรรม จึงพึ่งเงินลงทุนจากต่างชาติและให้สิทธิพิเศษต่างๆ แก่ต่างชาติ [6] เพื่อให้ต่างชาติเริ่มมาลงทุนที่เวียดนาม แต่โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของเวียดนามเองก็ยังคงไม่มีความพร้อม ดังนั้นการเข้ามาของต่างชาติอย่างชัดเจนจึงเริ่มหลังปี ค.ศ.2000 และการดำเนินการต่างๆ ในภาคอุตสาหกรรมในช่วงนี้ถูกดำเนินการโดยกลุ่มภาครัฐวิสาหกิจเป็นหลัก [5]

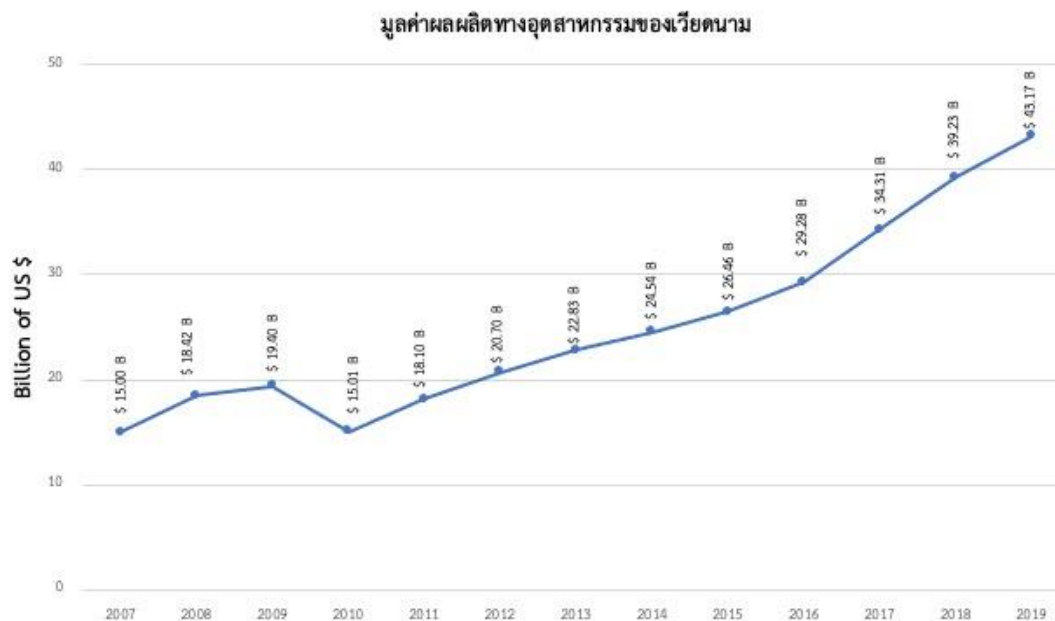
นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมในปัจจุบัน (ค.ศ.2007-ปัจจุบัน) เวียดนามได้เข้าร่วมการเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก(WTO) ทำให้มีการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบในหลายๆ ส่วน [2] ซึ่งการเปิดการค้าเสรี ความมั่นคงทางการเมือง ท่าเรือที่ตั้ง และแรงงานราคาถูกประกอบกับมีคุณภาพ ล้วนแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มไปในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้ในปัจจุบันการลงทุนโดยตรงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาและเพิ่มรายได้ให้กับภาคอุตสาหกรรมของเวียดนาม [12]

เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมในอดีตและปัจจุบันที่มีผลต่อมูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมของเวียดนาม ผู้วิจัยจึงได้สร้างกราฟเพื่อเปรียบเทียบและแสดงความแตกต่างของมูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมในอดีต (ค.ศ.1986-2006) และในปัจจุบัน (ค.ศ.2007-ปัจจุบัน)

ภาพที่ 4 : กราฟมูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมของเวียดนามในช่วงปี ค.ศ.1986-2006

จากกราฟข้างต้น มูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมของเวียดนามในช่วงปี ค.ศ.1986-2006 ค่อยๆ เพิ่มขึ้นทีละน้อย และเริ่มเพิ่มขึ้นสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี ค.ศ.2000 ที่มูลค่า 5.75 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และเติบโตมากสุดในปี ค.ศ.2006 ที่มูลค่า 12.86 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ [19]

ภาพที่ 5 : กราฟมูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมของเวียดนามในช่วงปี ค.ศ.2006-ปัจจุบัน

จากกราฟข้างต้น มูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมของเวียดนามในช่วงปี ค.ศ.2006-ปัจจุบัน เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด และมีมูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมสูงสุดในปี ค.ศ.2019 ที่มูลค่า 43.17 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งแตกต่างกับมูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมของเวียดนามในช่วงปี ค.ศ.1986-2006 อย่างสิ้นเชิง [19]

2.การวิเคราะห์รูปแบบอุตสาหกรรมในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของเวียดนาม

รูปแบบอุตสาหกรรมการผลิตในภาคเหนือเน้นไปที่อุตสาหกรรมหนัก มีข้อได้เปรียบที่สำคัญสามประการ ได้แก่ 1) มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้จีน และ Hai Phong เป็นศูนย์กลางการคมนาคมของชายฝั่งทางตอนเหนือ ซึ่งได้เปรียบในเรื่องการขนส่งทางทะเล ทำให้ดึงดูดการลงทุนจำนวนมากจากจีน ถือเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของพื้นที่เศรษฐกิจในภาคเหนือ 2) เป็นศูนย์กลางสำหรับนโยบาย China plus one ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตที่มีอยู่ในจีนได้รับการส่งเสริมด้วยอำนาจทางกฎหมายในต้นทุนต่ำกว่า ทำให้หลายบริษัทเลือกที่จะลงทุนในภาคเหนือของเวียดนาม และ 3) มีแรงงานในช่วงวัยหนุ่มสาวค่อนข้างเยอะ และมีสถาบันการศึกษาระดับชาติฮานอยที่ดึงดูดแรงงานที่มีฝีมือมาไว้ที่ภาคเหนือ [17] แต่ด้วยภาคเหนือมี

พื้นที่น้อยกว่าภาคอื่นและประกอบกับการลงทุนเพิ่มขึ้น การจัดหาที่ดินจึงยากขึ้นและราคาค่าเช่าก็สูงขึ้นเช่นกัน จึงเป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ ในประเทศ [18] รูปแบบอุตสาหกรรมในภาคกลางเน้นไปที่อุตสาหกรรมเบา การพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคกลางถือว่ายังอยู่ในช่วงเริ่มต้นเมื่อเทียบกับภาคเหนือและภาคใต้ แม้จะต้องใช้เวลาอีกหลายปีเพื่อให้พัฒนาเท่าภาคเหนือและภาคใต้ แต่ภาคกลางโดดเด่นด้วยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การลงทุน ใน Da Nang ซึ่งเป็นศูนย์กลางอาหารทะเล การแปรรูป และผลิตอาหาร มีการวางผังเมืองและพัฒนาเมืองมากกว่าหลายๆ เมืองในเวียดนาม [17] แต่ด้วยข้อจำกัดทางจำนวนแรงงานที่มีฝีมือและไม่ได้มีการสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศเหมือนกับภาคเหนือ ซึ่งยังเป็นปัญหาที่สำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคกลาง [18]

รูปแบบอุตสาหกรรมในภาคใต้เน้นไปที่อุตสาหกรรมหนัก เป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจและมีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมมากที่สุด มีข้อได้เปรียบที่สำคัญสามประการ ได้แก่ 1) มีโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่ดีเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ 2) Ho Chi Minh เป็นฮับสตาร์ทอัพที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบกับมีพื้นที่และจำนวนประชากรมากกว่าเขตเศรษฐกิจอื่นๆ และ 3) มีการสนับสนุนทางธุรกิจจากหลายภาคส่วน [17] แต่ที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจภาคใต้ใช้เวลาและต้นทุนที่สูงกว่าสำหรับการลงทุนที่มีข้อจำกัดด้านเวลา และที่ดินมีราคาสูงเนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีการลงทุนจากต่างประเทศมากที่สุด อย่างไรก็ตามด้วยพื้นที่ดินที่กว้างขวางมากจึงทำให้ค่าเฉลี่ยของบริษัทในเขตเศรษฐกิจตอนใต้ยังมีราคาต่ำกว่าภาคเหนือ [18]

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของเวียดนามในอดีตและปัจจุบัน

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลแต่ละแหล่งมาวิเคราะห์นั้นสามารถสรุปได้ว่านโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของเวียดนามได้พัฒนาเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงแรกของการพัฒนาอุตสาหกรรมในอดีตเป็นไปอย่างล่าช้าเนื่องจากขาดความพร้อมทางโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ การลงทุนจากต่างประเทศจึงเริ่มเข้ามาเมื่อเวียดนามมีความพร้อมทางโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพมากขึ้น มีการใช้แนวคิด “ One door policy ” เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการจัดการเอกสาร อีกทั้งยังมีการใช้กฎหมายผู้ประกอบการปี ค.ศ.2000 ที่ทำให้การเริ่มต้นบริษัทมีความง่ายขึ้น และกฎหมายผู้ประกอบการปี ค.ศ.2005 ที่ทำให้บริษัทเอกชนมีความเท่าเทียมกับรัฐวิสาหกิจมากขึ้น ส่วนการพัฒนาในปัจจุบันเน้นการส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติเนื่องจากมีศักยภาพในการดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาสร้างฐานผลิตหลัก และอุตสาหกรรมการส่งออกของเวียดนามยังเติบโตได้แม้ท่ามกลางวิกฤตทางเศรษฐกิจและโรคระบาดในปี ค.ศ.2000 เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมในอดีต (ค.ศ.1986-2006) และปัจจุบัน (ค.ศ.2007-ปัจจุบัน) มูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมในอดีตมีมูลค่าเฉลี่ยที่ 5.19 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมูลค่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมในปัจจุบันมีมูลค่าเฉลี่ยที่ 25.11 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมของเวียดนาม

2. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบของอุตสาหกรรมในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของเวียดนาม

รูปแบบของอุตสาหกรรมในแต่ละภาคของเวียดนามแตกต่างกันไปตามข้อได้เปรียบและข้อด้อยต่างๆ โดยรูปแบบอุตสาหกรรมในภาคเหนือจะเน้นไปที่อุตสาหกรรมหนัก เนื่องจากได้เปรียบในเรื่องที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้กับจีนและ Hai Phong เป็นศูนย์กลางคมนาคมทางทะเล อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางนโยบาย China plus one และมีแรงงานที่มีคุณภาพ โดยรูปแบบอุตสาหกรรมในภาคเหนือประกอบด้วย การผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายตา 25% เครื่องจักรและอุปกรณ์ 15%

ผลิตภัณฑ์แปรรูปโลหะ 12% ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก 7% สารเคมีและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเคมี 6% และอื่นๆ 35%

รูปแบบอุตสาหกรรมในภาคกลางจะเน้นไปที่อุตสาหกรรมเบา เนื่องจาก Da Nang เป็นศูนย์กลางอาหารทะเล การแปรรูป และผลิตอาหาร และอุตสาหกรรมยังไม่โตมากนัก อีกทั้งข้อจำกัดด้านประชากรและแรงงาน ทำให้อุตสาหกรรมในภาคกลางยังไม่พัฒนาเท่าภาคเหนือและภาคใต้ โดยรูปแบบอุตสาหกรรมในภาคกลางประกอบด้วยแปรรูปอาหาร 16% ผลิตภัณฑ์แปรรูปโลหะ 13% อื่นๆ ที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์แร่โลหะ 11% กระดาษและผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ 10% ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก 7% และอื่นๆ 43%

รูปแบบอุตสาหกรรมในภาคใต้จะเน้นไปที่อุตสาหกรรมหนัก เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่เริ่มต้นการพัฒนาอุตสาหกรรม จึงมีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมมากที่สุด อีกทั้งยังมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ พื้นที่ที่ใหญ่ที่สุด จำนวนประชากร และการสนับสนุนธุรกิจจากหลายภาคส่วนล้วนเป็นข้อได้เปรียบที่สำคัญที่ทำให้ภาคใต้เป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยรูปแบบอุตสาหกรรมในภาคใต้ประกอบด้วยผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ 15% สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม 11% ผลิตภัณฑ์แปรรูปโลหะ 9% ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก 9% สารเคมีและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเคมี 8% การแปรรูปอาหาร 7% และอื่นๆ 41%

บรรณานุกรม

- [1] NGThai. (2561). **เวียดนามสร้างปาฏิหาริย์ทางเศรษฐกิจได้อย่างไร**. เข้าถึงเมื่อ 19 กันยายน 2563 เข้าถึงได้จาก <https://ngthai.com/cultures/19761/economicmiracleofvietnam/>
- [2] กิริยา กุลกลการ และคณะ. (2561). **ส่องเศรษฐกิจ CLMV ประเด็นเด่นและนัยต่อไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- [3] ThaiPublica. (2560). **เอกสารธนาคารโลก “Vietnam 2035” คู่มือของเวียดนามสู่เศรษฐกิจที่ มั่งคั่ง**. เข้าถึงเมื่อ 19 กันยายน 2563 เข้าถึงได้จาก <https://thaipublica.org/2017/02/pridi32>
- [4] โพสต์ทูเดย์. (2562). **การค้าเสรีจากนโยบาย 'Doi Moi'**. เข้าถึงเมื่อ 19 กันยายน 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/aec/scoop/603228>
- [5] ชญานี ชวะโนทย์. (2561). **“นโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ เวียดนาม.”** พัฒนาการเศรษฐกิจปริทรรศน์ 12,1 : 82.
- [6] อีระวิทย์. (2542). **เวียดนาม : สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- [7] Tue Anh and others. (2020). **The Evolution of Vietnamese industry**. Retrieved September 6th, 2020, from https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/07/l2c_wp19_nguyen-luu-and-trinh-1.pdf
- [8] Ha Thi Hong Van. (2012). **Industrial Readjustment in Vietnam: Special Focus on the New 10 Year Socio-Economic Development Strategy for 2011-2020**. Retrieved January 5th, 2021, from http://210.148.106.167/library/English/Publish/Download/Brc/pdf/07_chapter5.pdf
- [9] GSO. (2020). **VIETNAMESE INDUSTRY IN 20 YEARS OF RENOVATION AND DEVELOPMENT**. Retrieved September 5th, 2020, from <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2019/03/vietnamese-industry-in-20-years-of-renovation-and-development/>

- [10] Fujita. (2017). “**Vietnam’s Post-WTO Industrial Development: Strategies and Realities.**”, Khoo Boo Teik et al. (eds.), Southeast Asia beyond Crises and Traps. Japan, Palgrave Macmillan
- [11] สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร. (2563). **เขตเศรษฐกิจของเวียดนาม.** เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2563 เข้าถึงได้จาก https://ditp.go.th/contents_attach/207688/207688.pdf
- [12] Interloop. (2021). **ข้อดี ประโยชน์ การลงทุนในประเทศเวียดนาม.** เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2564 เข้าถึงได้จาก <https://inlps.com/2020/05/14/vietnam-company-registration-benefits/>
- [13] Trading Ecomics. (2021). **Vietnam Foreign Direct Investment.** Retrieved February 10th, 2021, from <https://tradingeconomics.com/vietnam/foreign-direct-investment>
- [14] Savills. (2017). **Vietnam's Key Regions and Economic Zones.** Retrieved September 15th, 2020, from <https://www.asiabriefing.com/store/book/vietnam-s-key-regions-and-economic-zones-7358.html>
- [15] Tran Dinh Lam. (2020). **Foreign Direct Investment in Vietnam.** Retrieved October 6th, 2020, from https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/NorthEastern/DocLib_seminar56/Tran%20Dinh%20Lam--Foreign%20Direct%20Investment%20in%20Vietnam.pdf
- [16] Trang Le and Hung Nguyen. (2018). **Vietnam I Southeast Asia’s New Industrial Powerhouse.** Retrieved September 5th, 2020, from https://www.vietnambusiness.tv/media/k2/attachments/1769_1443_1352_1203_1200_59291120_JLL-Vietnam-Industrial-WhitePaper-Jul18.pdf
- [17] Dezan Shira. (2017). **Vietnam's Key Regions and Economic Zones.** Retrieved September 5th, 2020, from <https://www.asiabriefing.com/store/book/vietnam-s-key-regions-and-economic-zones-7358.html>

- [18] Asiaperspective. (2017). **Vietnam Key Economic Zones & Investment Guideline**. Retrieved September 5th, 2020, from <http://asiaperspective.net/ap17/wp-content/uploads/2019/11/ap-vietnam-kez-report-part-one-251119a.pdf>
- [19] Macrotrends. (2021). **Vietnam Manufacturing Output 1985-2021**. Retrieved March 1st, 2020, from <https://www.macrotrends.net/countries/VNM/vietnam/manufacturing-output?fbclid=IwAR2OMSCvKqHPQzQmP3ryfsTd54fEu-W7ZfJpkXvW0CkCCywrAu-DjoY1sV0>